

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 15. ledna 2026

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

NEOLITIČTÍ LIDÉ V ARÁBII SE PŘED 7000 LETY ŽIVILI LOVENÍM ŽRALOKŮ

Tým z pražského [Archeologického ústavu Akademie věd ČR](#) objevil v Ománu nejstarší megalitický kolektivní hrob v jižní Arábii. Mimořádně rozsáhlé rituální místo přináší dosud nejpodrobnější důkazy o stravě a mobilitě neolitických komunit v regionu, včetně faktu, že lidé se tehdy specializovali na lov mořských predátorů.

Nově analyzované lidské pozůstatky z neolitické pohřební struktury ve Wadi Nafūn datované do první poloviny 5. tisíciletí př. n. l. ukazují překvapivě pestrá skladbu stravy, v níž základní roli hrály mořské zdroje – jmenovitě žraloci. Tým z Archeologického ústavu AV ČR, Praha (ARÚ) provádí výzkum na lokalitě Wadi Nafūn již od roku 2020.

„Úplně poprvé jsme byli schopni pomocí přírodovědných dat doložit specializovaný lov mořských predátorů, a to přímo analýzou místní pohřbené komunity,“ říká Alžběta Danielisová, vedoucí Oddělení přírodních věd a archeometrie pražského Archeologického ústavu Akademie věd a zároveň vedoucí ománské expedice. „Propojení této pohřební komunity se žraloky je velmi zajímavé a je to nové zjištění nejen v prehistorické Arábii, ale v prostoru všech neolitických kultur aridního pásma.“

„ Zkoumaná populace by mohla mít jako jeden z hlavních zdrojů potravy a výživy žraločí maso. “

Suché (aridní) prostředí Ománu je pro archeology výzvou. Protože se v něm nedochovávají téměř žádné organické komponenty, nelze pro analýzy využít standardní biochemické metody. Vědci proto odebrali vzorky zubů a odvezli je do Česka, aby je podrobili podrobné analýze.

„Zuby této komunity mají zajímavý obrus. Ten ukazuje na specifickou stravu a také na to, že lidé používali zuby jako nástroje,“ vysvětluje antropolog Jiří Šneberger z ARÚ AV ČR, Praha.

Odborníci rekonstruovali stravu pomocí izotopové analýzy bioapatitu z kostí a zubů, tedy mineralizované složky, která se v aridním prostředí na rozdíl od kolagenu zachovává. Spolupracovali přitom s Max Planck institutem v Mohuči. Analýzy izotopů uhlíku, kyslíku, stroncia a nově i dusíku

Kontakt pro média: **Markéta Růžicková**
Divize vnějších vztahů SSC AV ČR
ruzickovam@ssc.cas.cz
+420 777 970 812

Mgr. Jaroslav Řídký, Ph.D.
Archeologický ústav AV ČR, Praha
ridky@arup.cas.cz
+420 734 445 333

umožnily zhodnotit podíl mořské a suchozemské potravy, sledovat změny prostředí během života a identifikovat skupiny pocházející z různých lokalit až 50 km od Wadi Nafūn.

„Na základě průběžných výsledků z analýzy stabilních izotopů pro rekonstrukci stravy uvažujeme o tom, že naše zkoumaná populace mohla mít jako jeden z hlavních zdrojů potravy a výživy žraločí maso,“ dodává Jiří Šneberger.

„Víme, že to nebyly jen obyčejné bílkoviny, ale bílkoviny z vrcholu potravního řetězce,“ potvrzuje Alžběta Danielisová.

Případné potvrzení teorie a další informace přinese probíhající výzkum zubního kamene, který se zaměřuje na dochované mikročástice a proteiny.

Dosavadní výsledky, publikované v prestižním časopise *Antiquity*, ukazují, že neolitické komunity v jižní Arábii praktikovaly vysoce flexibilní a adaptivní způsob obživy – kombinovaly lov, sběr, pastevectví a systematické využívání mořských zdrojů. V globálním měřítku ukazují, jak se lidé dokázali adaptovat na nejrůznější environmentální a klimatické situace. Zároveň potvrzují, že Wadi Nafūn fungovalo po více než tři století jako centrální rituální místo, které sjednocovalo různé skupiny v celém regionu.

Video o lovcích žraloků ke zhlédnutí [zde](#).

Nálezy žraločích zubů jsou jedním z ukazatelů toho, že místní komunita tyto živočichy lovila.

Zdroj: Archeologický ústav AV ČR

Více informací: **Mgr. Alžběta Danielisová, Ph.D.**
Archeologický ústav AV ČR, Praha
danielisova@arup.cas.cz
+420 602 939 367

Fotogalerie a videa z Ománu:

<https://1drv.ms/f/c/1bce5b41427b81b1/IgDtmhxpEleQIdMFKrAwwM6AT3x4iJlM47tF4sFgYqcBq0?e=NvXhvn>

Zdroj: Archeologický ústav AV ČR

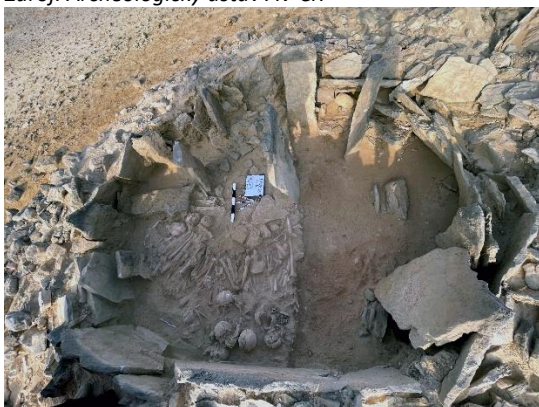
Publikace:

<https://www.cambridge.org/core/journals/antiquity/article/first-collective-neolithic-megalithic-tomb-in-oman/2A4255B121AD8129691E3DD772C365D5>

Fotogalerie: Nálezy žraločích zubů jsou jedním z ukazatelů toho, že místní komunita tyto živočichy lovila.

Zdroj: Archeologický ústav AV ČR

Součástí konstrukce pohřební komory byly obvodové a centrální kamenné stěly. Lidské ostatky byly ukládány ve vrstvách podél stěn naproti původnímu vchodu. Výška deponie dosahovala jeden metr.

Zdroj: Archeologický ústav AV ČR

Mohyla označená v terénu jako DM28.46 obsahovala dvě oddělené konstrukce s pohřebními komorami vystavěnými z několika řad kamenných desek a obsahovala velké množství ostatků lidských jedinců, uložených v neanatomických polohách v několika vrstvách. Radiokarbonová data dokládají využívání lokality po dobu více než 200 let.

Zdroj: Archeologický ústav AV ČR

Zkoumaná lokalita Wadi Nafūn v Ománu, kde byl objeven hromadný hrob datovaný do období neolitu. Rozměry kolektivní hrobky dosahovaly 9 × 6 m (cca 5000–4600 př. n. l.).

Zdroj: Archeologický ústav AV ČR